

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-3-110 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 04-72/1051-262
Karar Tarihi : 19.11.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: Yüksel KAYA, Aydın ÇELEN

C. BİLDİRİMDE

20

BULUNAN : - Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Temsilcisi: Av. Cumhur BOZKURT
Arjantin Cad. No:7 Gaziosmanpaşa Ankara

D. TARAFLAR :- Mey İçki Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Büyükdere Cad. No:71 Kat:2 Maslak İstanbul

- Gün-Bak Güngören Bakkallar ve Bayileri Gıda Temizlik
Dayanıklılık Tüketim Maddeleri Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Sanayi Mah. Çiğindere Cad. No:133 Güngören İstanbul

30

E. DOSYA KONUSU: Mey İçki San. ve Tic. A.Ş. (Mey A.Ş.) ile Gün-Bak Güngören Bakkallar ve Bayileri Gıda Temizlik Dayanıklılık Tüketim Maddeleri San. ve Tic. A.Ş. (Gün-Bak A.Ş.) arasında akdedilen "Distribütörlük Sözleşmesi"ne muafiyet tanınması talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 23.9.2004 tarih ve 5322 sayılı ile intikal eden başvuru üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 5. maddeleri ile 1997/2 sayılı Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanun'un 10. Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında Rekabet Kurulu Tebiği'nin ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 11.10.2004 tarih ve 2004-3-110/MM-04-YK sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 12.11.2004 tarih ve REK.0.07.00.00/235 sayılı Başkanlık Önergesi ile 04-72 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda;

- Mey A.Ş.'nin distribütörleri ile akdetmiş olduğu standart distribütörlük sözleşmelerine yönelik yapmış olduğu muafiyet bildirimine ilişkin olarak;

50 söz konusu sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğu,

ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

60 Mey A.Ş., rakı, votka, kanyak, cin, likör, brendi, vermut, viski, şarap ve bira başta olmak üzere çok sayıda alkollü içkinin dağıtımını ile uğraşmaktadır. Dolayısıyla, genel bir ilgili ürün pazarı tanımı yapmak gerekirse, Mey A.Ş.'nin faaliyet gösterdiği pazarı "alkollü içecek pazarı" olarak tanımlamak mümkündür. Ancak, söz konusu içki türlerinin kullanılış amaçları değerlendirmeye alındığında, birbirinden farklı ilgili ürün pazarları tanımlamak gerekmektedir. Mey A.Ş.'nin bildirim konu distribütörlük sözleşmelerinin değerlendirilmesi esnasında; rakı pazarı, bira pazarı, şarap ve vermut (şaraptan üretilen bir içki olması sebebiyle) pazarı ve diğer yüksek oranlı alkollü içkiler pazarı olmak üzere dört farklı ürün pazarı belirlenmiştir.

70

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Alkollü içecekler sektörü, arz kaynaklarına ulaşma, üretim, dağıtım, pazarlama ve satış şartları bakımından bölgesel farklılık göstermemektedir. Ayrıca, Mey A.Ş., ürünlerini kurmakta olduğu distribütörlük ağı ile tüm Türkiye'de dağıtmakta ve Gün-Bak ile yapılan bildirim konu distribütörlük sözleşmesini tüm distribütörler ile ayrı ayrı akdetmektedir. Bu yüzden Türkiye Cumhuriyeti Sınırları içindeki alanın tamamı ilgili coğrafi pazar olarak belirlenmiştir.

80 H.3. Taraflar : Mey İçki San. ve Tic. A.Ş. (Mey A.Ş.)

Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri A.Ş. (TEKEL)'in Alkollü İçkiler Sanayii ve Ticareti A.Ş.'de bulunan %100 oranındaki hisselerini blok olarak satın alan Nurol - Limak - Özaltın -Tütsab Ortak Girişim Grubu tarafından kurulan Mey A.Ş. ile Özelleştirme İdaresi arasında Hisse Satış Sözleşmesi 27.2.2004 tarihinde imzalanmıştır.

Mey A.Ş.'nin 75.000.000.000.000 TL tutarındaki sermayesinin ortaklar arasındaki paylaşımı Tablo 1'de yer almaktadır.

90

Tablo-1: Mey A.Ş. Ortaklık Yapısı

ORTAKLAR	HİSSE TUTARI (TL)	HİSSE DAĞILIMI (%)
Nurol Holding A.Ş.	21.749.997.000.000	29,0
Limak İnş.San.ve Tic. A.Ş.	21.749.998.000.000	29,0
Özaltın İnş.Tic.San. A.Ş.	21.749.997.000.000	29,0
Tekel Ürünleri Toptan Satıcılar Birliği Tic. A.Ş.	9.749.997.000.000	13,0
Nurettin Çarmıklı	1.000.000	0,0
Erol Çarmıklı	1.000.000	0,0
Mehmet Oğuz Çarmıklı	1.000.000	0,0
Nihat Özdemir	1.000.000	0,0
Sezai Bacaksız	1.000.000	0,0
Nuri Özaltın	1.000.000	0,0
Hayrettin Özaltın	1.000.000	0,0
Nurettin Özaltın	1.000.000	0,0
Mehmet Ali Susam	1.000.000	0,0
Salih Sarı	1.000.000	0,0
İdris Keskinci	1.000.000	0,0
Toplam	75.000.000.000.000	100,0

- 100 Mey A.Ş.'nin Yönetim Kurulu üyeleri; H.Hüsnü Doğan (Başkan), Sezai Bacaksız (Başkan Yardımcısı), M.Oğuz Çarmıklı, Nihat Özdemir, Hayrettin Özaltın, Nurettin Özaltın ve Mehmet Ali Susam'dan oluşmaktadır.

Mey A.Ş.'nin devralmış olduğu TEKEL'in alkollü içkiler birimi, çok çeşitli alkollü içeceğin üretim ve satışını yapmasına rağmen, rakı hasılat içerisinde büyük bir yer tutmaktadır. Tablo 2'den de görüleceği üzere, Tekel'in elde ettiği hasılatın %(....)'si rakı satışlarından sağlanmıştır:

120

Tablo 2: İçkilerin Tekel Hasılatından Aldıkları Pay

İÇKİ TÜRÜ	HASILAT İÇİNDEKİ PAYI (%)
Rakılar	(.....)
Votkalar	(.....)
Kanyaklar	(.....)
Cin	(.....)
Likörler	(.....)
Ihlara Brendi	(.....)
Ankara Viskisi	(.....)
Vermutlar	(.....)
Şaraplar	(.....)
Biralar	(.....)
İthal İçki	(.....)
Toplam	100

Mey A.Ş.'nin muafiyet bildiriminde bulunduğu distribütörlük sözleşmesi Gün-Bak ile akdedilmiştir. Ancak, Mey A.Ş. Yönetim Kurulu'nun 6.7.2004 tarihli toplantısında, Türkiye çapında belirlenmiş 85 distribütör adayı şirket ile söz konusu distribütörlük sözleşmesinin akdedilmesi konusunda Genel Müdür Ali Galip Yorgancıoğlu ile Satış ve Pazarlama Direktörü Ümit Bayvas'a yetki verilmiş bulunmaktadır.

H.4. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

130

Mey A.Ş.'nin muafiyet talebiyle bildirdiği distribütörlük sözleşmesi, özelleştirme işleminin ardından TEKEL ürünlerinin dağıtımını daha etkin yapmak amacıyla mevcut olan ve/veya yeni ihdas edilen distribütörlerle imzalanmaya başlanan yeni tip sözleşmelerdir. Kurul, belirli şartları sağlayan dağıtım anlaşmalarını Kanun'un 4. maddesinin yasaklamasından muaf tutan 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni çıkarmıştır. Bildirimde bulunulan distribütörlük sözleşmelerinin bu Tebliğ kapsamında olup olmadığını değerlendirmek gerekmektedir.

140

Bildirime konu olan sözleşmeler, distribütör adaylarının her biri ile ayrı ayrı akdedilmektedir ve alkollü içki dağıtım işi ile iştigal etmekte olan adaylardan hiç biri alkollü içki üretimi işi ile uğraşmamaktadır. Bir başka ifadeyle, Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde öngörüldüğü üzere, Mey A.Ş. ile distribütörleri üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet göstermektedirler.

150 Distribütörlük sözleşmesinin 3. maddesinde, distribütörlere rakip teşebbüslerin ürünleri ile iştirak etmeme yükümlülüğü getirilmektedir. 2002/2 sayılı Tebliğ'e göre, sağlayıcı konumundaki teşebbüsler alıcılarına en fazla beş yıllık bir süre için rekabet etmeme yükümlülüğü getirebilmektedirler. Distribütörlük sözleşmesinin 13. maddesinde, sözleşmenin birer yıllık süreler ile otomatik olarak uzayacağı hükme bağlanmasına rağmen, sözleşmenin bu şekilde en fazla beş yıla kadar uzayabileceği açıkça düzenlenmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla, distribütörlere getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü bakımından söz konusu sözleşmeler 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamındadır.

160 2002/2 sayılı Tebliğ'in 4(b) maddesinin 1. bendinde, sağlayıcı tarafından kendisine veya bir alıcıya tahsis edilmiş münhasır bir bölgeye ya da münhasır bir müşteri grubuna yapılacak aktif satışların kısıtlanması durumunda grup muafiyetinin uygulanmaya devam edileceği belirtilmektedir. Aktif satışların kısıtlanabileceğine ilişkin bu madde, yürürlükten kalkan 1997/3 sayılı Tek Elden Dağıtım Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nden farklı biçimde düzenlenmiş bulunmaktadır. 1997/3 sayılı Tebliğ'in 3(b) maddesinin 3. bendinde, tek elden dağıtıcı üzerine, anlaşmada belirlenen bölge dışında aktif satış yapma yasağının getirilebileceği belirtilmekte idi. Başka bir ifadeyle, alıcı konumundaki teşebbüse münhasır bir bölge verildiği takdirde, bu alıcının sözkonusu bölge dışına yapacağı her türlü aktif satışların yasaklanması eski sistemde grup muafiyeti kapsamında idi. Oysa, 2002/2 sayılı Tebliğ'in yukarıda yer verilen maddesi ile öngörülen yeni düzenlemede, alıcı konumundaki teşebbüsün münhasır bir bölgeye sahip olup olmaması önem taşımamaktadır. Bunun yerine, alıcı konumundaki teşebbüs tarafından satış yapılacak başka bölgenin niteliği, yani başka bir teşebbüse atanmış münhasır bir bölge olup olmadığı önem kazanmıştır. Dolayısıyla, alıcının, kendine ait münhasır bir bölgesi olsa dahi, bu münhasır bölge dışında kalan ve sağlayıcı tarafından kendisine veya başka bir alıcıya tahsis edilmemiş bölgelere (serbest bölgelere) aktif satış yapabilme serbestisine sahip olması gerekmektedir.

180 Bu açıklamalar çerçevesinde bildirim konusu sözleşmelerin 4, 5 ve 19. maddeleri incelendiğinde, distribütörlere aktif satış yapabilecekleri satış bölgesi verildiği görülmektedir. Ancak, sözleşmelerin 3. maddesinde, Mey A.Ş.'nin, distribütörün bölgesinde yer alan zincir marketler, hotel, restoran ve kafeterya gibi distribütöre göre farklı düzeyde faaliyet gösteren satış noktalarına ürün satabileceği veya sattırabileceği ifade edilmektedir. Bu düzenleme ile Mey A.Ş., distribütörlere vermiş olduğu münhasır bölgedeki bazı müşteri gruplarını kendisine veya başka bir dağıtıcıya tahsis etme hakkını elinde tutmaktadır. Sonuç olarak, söz konusu düzenleme ile distribütörlere belirli bir bölgede münhasır bir müşteri grubu verilmeye devam edilmektedir.

190 Dağıtımı yapılacak ürünlerin fiyatlandırmalarına ilişkin düzenlemeler sözleşmelerin 22. maddesinde yer almaktadır. Söz konusu maddeden anlaşıldığı üzere, distribütörlerin ve nihai satış noktası olan bayilerin kar marjları ürünün perakende satış fiyatı üzerinden hesaplanmaktadır. Tavsiye edilen perakende satış fiyatı üzerinden hesaplanan bayi kar marjı "beyiye

200 miktarı” olarak adlandırılmaktadır. Distribütörlerin kar marjı da, ürünleri tüketiciye ulaştıran bayilerin kar marjının (beyiye miktarının) bir yüzdesi olarak belirlenmekte ve dolayısıyla nihai satış fiyatının bir yüzdesi olarak ifade edilebilmektedir. 22. maddedeki düzenleme incelendiğinde, hem perakende satış fiyatının hem de distribütörlerin perakendecilere satış fiyatının tavsiye niteliğinde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, sözleşmedeki fiyatlandırmaya ilişkin düzenlemeler 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamındadır.

Bildirime konu olan sözleşmelerin diğer maddeleri incelendiğinde; teslimatın ve ödemelerin ne şekilde yapılacağına, stok kontrolünün ve denetimlerin nasıl gerçekleştirileceğine ve pazarlama tekniklerinin uygulanış biçimine ilişkin bir takım düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

210 Yukarıdaki açıklamalar ışığında, Mey A.Ş.’nin distribütörleri ile akdettiği distribütörlük sözleşmelerinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanacağı sonucuna ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Mey İçki San. ve Tic. A.Ş.’nin distribütörleri ile akdetmiş olduğu standart distribütörlük sözleşmelerine ilişkin olarak; sözleşmelerin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğuna,

220

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.